

การบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม
อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

Management According to Buddhist Governance of
Tan Chum Subdistrict Administrative Organization at
Thawangpha District, Nan Province

Received: January 20, 2023
Revised: March 30, 2023
Accepted: March 31, 2023

พระครูจารุวรรณชัยวัฒน์¹ และ ชีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล²
Phrakhrujaruwanchaiwat and Theeratas Rojkitjakul
(chanchai55263@gmail.com)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน 2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน 3. นำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ประชาชนมีเพศและสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
Master of Public Administration Program in Public Administration Nan Buddhist College

² สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
Program in Public Administration Nan Buddhist College

ส่วนประชาชนมีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน คือ การบูรณาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 คือ มีความพอใจ ความเพียร ความเอาใจใส่ และความไตร่ตรอง กับการบริหารจัดการ 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การจัดองค์การองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมองค์การ ส่งผลให้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, หลักพุทธธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

Objectives of this research article were; 1. to study the level of management opinions of tan chum subdistrict administrative organization at tha wang pha district, Nan province 2. Comparison of people's opinions towards the administration according to Buddhist governance of tan chum subdistrict administrative organization tha wang pha district, Nan province and 3. to propose guidelines for applying Buddhist principles in administration according to Buddhist governance of tan chum subdistrict administrative organization tha wang pha district, Nan province. The research was conducted by using mixed method research. The quantitative research used a questionnaire to collect the data from 377 samples and analyzed data by using social science application. The qualitative research was conducted by using in-depth interviews with 10 key informants. The data were analyzed by using descriptive analysis and content analysis

The research findings were as follow;

1. Level of management according to Buddhist governance of tan chum subdistrict administrative organization tha wang pha District, Nan province, as a whole, was at a high level. The principle of four Iddhipada was at a high level overall. 2. The comparison of management opinions according to Buddhist governance of tha wang pha district, Nan province. Classified by personal status People have different sex and status. There were no differences in opinions towards the administration according to Buddhist governance. The age of the population education level and different

professions There are different opinions towards management according to Buddhist governance. Statistically significant at the 0.05 level. 3. The guidelines for applying Dhamma principles in administration according to Buddhist governance of Tan Chum Subdistrict Administrative Organization Tha Wang Pha District, Nan Province, is the integration and application of the four Iddhipada principles, is the integration and application of the four powers of power, namely satisfaction, perseverance, attentiveness, and reflection. with 5 aspects of management is planning organization organization command, coordination and control of the organization As a result, the management of Tan Chum Subdistrict Administrative Organization Tha Wang Pha District, Nan Province is efficient and responds to the needs of the people in the area.

Keywords: Management, Buddhist Good Governance, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ราชกิจจานุเบกษา 111, 2537) เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาชนบทที่สำคัญ จึงต้องมี หลักการบริหารงานพัฒนาชนบทให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งหลักการบริหารที่มีกระแสสำคัญ ในช่วงเวลานี้ คือ หลักธรรมาภิบาล คือ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบาย ทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่า เสียงของประชาชนจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร การก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เองก็เป็นสิ่งที่รัฐบาลพยายามปรับตัวเข้าสู่ระบบธรรมาภิบาล เพราะเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคสิ่งที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ดังนั้น ตัวองค์กรบริหารส่วนตำบล จึงเป็นทั้งกลไกเครื่องมือ กระบวนการและเป้าหมายของธรรมาภิบาลในการพัฒนาชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม มีภาระหน้าที่ในการดูแลประชาชนในพื้นที่ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหาร คือ “ประชาคมเข้มแข็ง เมืองแห่งภูมิปัญญา สาธารณูปโภคครบถ้วน เกษตรกรรมยั่งยืน ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจดี สนับสนุนการศึกษาพัฒนาการบริหารจัดการ” มียุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการและการบริการ มีแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาสมรรถนะขององค์กรให้มีความเหมาะสมตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง การบริหารและด้านบุคลากร (แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม, 2561)

ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การบริหารองค์กร หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมะ + อภิบาล) โดยใช้เกณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคารโลก องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย ซึ่งเสนอถึงการพัฒนาที่ดีจะต้องมีหลักการขั้นพื้นฐานที่จะสร้างความเป็นอยู่ของคนในทุกประเทศ ทุกสังคม ที่มีความเท่าเทียมกัน การกระจายอำนาจความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการพัฒนาแล้วได้ว่าธรรมาภิบาล เป็นระบบการปกครองที่ดีที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ปรับปรุงระบอบประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการปกครองที่เป็นธรรม โดยผู้ปกครองที่เป็นธรรมและเป็นการปกครองโดยธรรม (ปฐุม มณีโรจน์, 2554) Good Governance หมายถึง “การกำกับดูแลที่ดี” หรือหมายถึง “การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร” โดยหัวใจสำคัญของธรรมาภิบาล คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability) การกำกับดูแลที่ดีมีความจำเป็นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน (วรภัทร โตรณะเกษม, 2542)

ดังนั้น พุทธธรรมาภิบาล (Buddhist Governance) จึงเป็นการบริหารองค์กร โดยใช้หลักพุทธธรรม หรือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวชี้วัด (พุทธธรรม + อภิบาล) ในงานวิจัยฉบับนี้ใช้หลักอิทธิบาท 4 (หลักธรรมอันเป็นหลักแห่งความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ 4 ประการ) (ที.ม. (ไทย) 10/287/219.) ดังนั้น หลักความสำเร็จ ปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการ ที่เรียกว่า อิทธิบาท (ธรรมให้ถึงความสำเร็จ) ซึ่งมี 4 ข้อ คือ 1) ฉันทะ : รักงาน (การเห็นคุณค่า ความรัก ความพอใจ) คือ มีใจรัก พอใจจะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ 2) วิริยะ : สู้งาน (ความเพียร เห็นเป็นความท้าทาย ใจสู้ขยัน) คือ พากเพียรทำ ขยันหมั่นเพียร กระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทนเอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดทิ้งก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ 3) จิตตะ : ใส่ใจงาน (ความคิด อุทิศตัวต่องาน ใจจดจ่อจริงจัง) คือ เอาจิตผูกใจ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ 4) วิมังสา : ทำงานด้วยปัญญา (ไตร่ตรอง พิสูจน์ทดสอบ ตรวจสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข) ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่

ครวญหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องในสิ่งที่ทำนั้น เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2554) ดังนั้น การบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำเป็นต้องนำเอาหลักพุทธธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นกระบวนการหรือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาด้านการบริหารจัดการและการบริการ ให้มีความเหมาะสมตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง การบริหารและด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น รวมทั้งเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี อันเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

จากเหตุผลและความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยนำเอาหลักพุทธธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบผลสำเร็จในการบริการงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน

6,335 คน และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 377 คน ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) ระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา และผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลท่าวังผา จังหวัดน่าน ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์จำนวน 10 รูปหรือคน เลือกโดยวิธีเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จำนวน 377 คน และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth interview Script) ซึ่งแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งหนังสืออย่างเป็นทางการ ที่ได้คำรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตร เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง พร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่าง ๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้าและกำหนดวันเวลาและสถานที่ สำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพนิ่ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และ LSD และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถาม แล้ววนามามาตีความ และเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการอภิปรายผลแบบพรรณนาความ (Descriptive Interpretation)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน พบว่า

1. การบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ใน 5 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 โดยด้านที่มีผลมากที่สุด คือ ด้านการวางแผน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมาคือ ด้านการบังคับบัญชา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ด้านการจัดการองค์การ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ด้านการควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนด้านการประสานงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลतालुम อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา และอาชีพ พบว่า ประชาชนมีเพศและสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลतालुम อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนมีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลतालुम อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลतालुम อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในการบริหารจัดการ 5 ด้าน คือ

3.1 การบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการวางแผน คือ การบริหารจัดการในการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความยินดีและเต็มใจ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และภารกิจการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ รวมถึงมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น เมื่อการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายก็เกิดความพอใจ รู้สึกดีที่การปฏิบัติงานสำเร็จ

3.2 การบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการจัดองค์การ คือ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ กำหนดภารกิจ อำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และเป็นธรรม ดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร การพัฒนาบุคลากรเพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน และมีรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อนำเสนอความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน

3.3 การบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการบังคับบัญชา คือ การจัดทำโครงสร้างการบริหาร มีสายบังคับบัญชาการสั่งการที่ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมาย มีความยุติธรรมกับบุคลากร รวมถึงให้ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจกับพนักงานในการปฏิบัติงาน

3.4 การบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการประสานงาน คือ การจัดทำขั้นตอนและวิธีการประสานงานภายในอย่างชัดเจน มีการประสานความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนเป็นประจำด้วยความปรารถนาดี ด้วยความเพียร และให้คำปรึกษา แนะนำร่วมกับบุคคลในชุมชน และหน่วยงานอื่นเป็นประจำ

3.5 การบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการควบคุม คือ การกำกับการติดตามการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นประจำ และมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นประจำ

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

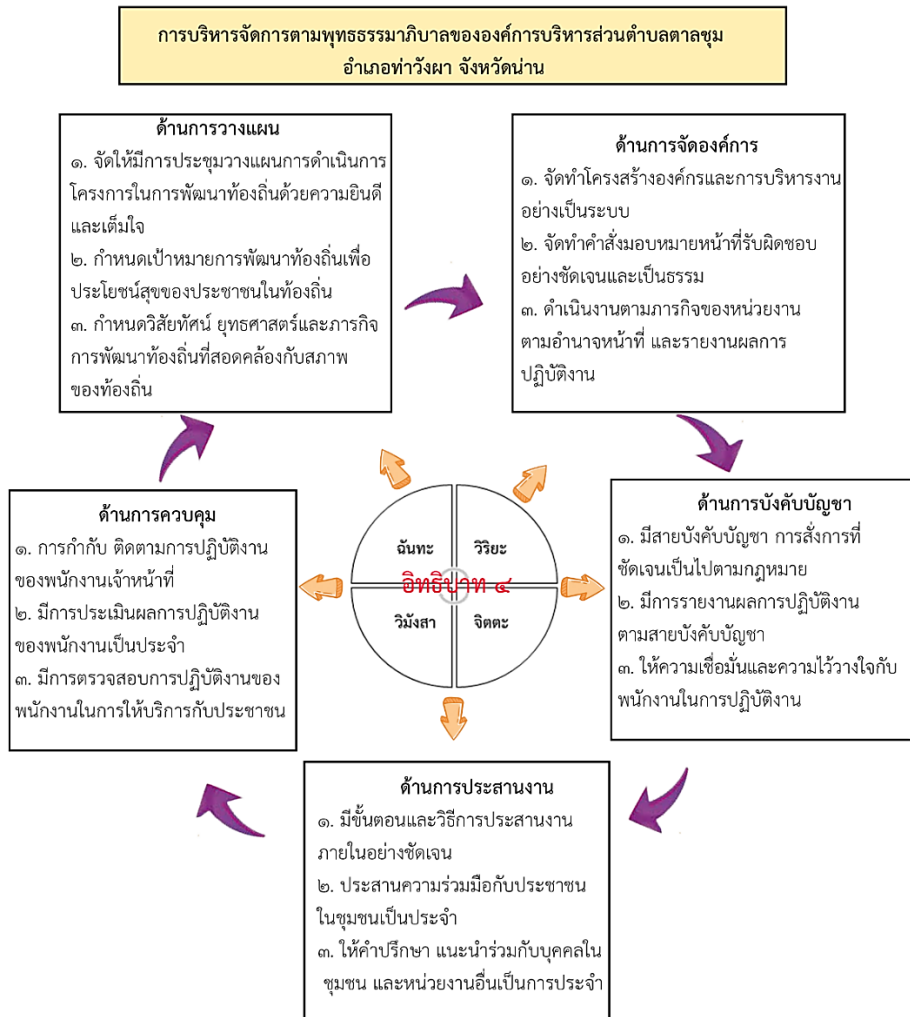
แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในด้านการประสานงานซึ่งมี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นถึง การจัดทำขั้นตอนและวิธีการ ประสานงานภายในยังไม่ชัดเจน ยังขาดมีการประสานความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน และ การลงพื้นที่ให้คำปรึกษาแนะนำร่วมกับบุคคลในชุมชน และหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ อีกทั้งยัง ขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อประชาชนในชุมชน จึงควรพัฒนาส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับ ประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนหน่วยงานหรือองค์กรในท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการนำ หลักพุทธธรรมมาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์ เพื่อจะทำให้การบริหารงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายธีรวิทย์ ทองนอก (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาล เมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี” พบว่า เทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรีมีการนำหลักพุทธ ธรรมมาบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการเทศบาลเมืองหนองปรือให้สามารถปฏิบัติราชการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ (1) การบริหารจัดการ องค์การด้วยการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของเทศบาลเมืองหนองปรือให้มีการยึดมั่น และ ประพฤติปฏิบัติดำรงตนอยู่ในหลักพุทธธรรม คุณธรรม และจริยธรรม อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง สอดคล้องกับหลักสังคหวัตถุ 4 หลักอิทธิบาท 4 และหลักโลกบาลธรรม (2) การบริหารจัดการ องค์การแบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม โดยการพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสให้ภาคประชาสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักอภิปรายธรรม 7 หลักสัปปุริส ธรรม 7 และหลักอริยสัจ 4 (3) การบริหารจัดการองค์การด้วยการเสริมสร้างจริยธรรม โดย กำหนดให้มีการสอดแทรกกิจกรรมเกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรมไว้ในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อย ๆ และต่อเนื่องตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับหลักพรหมวิหาร 4

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ มหากันธา (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและ กระบวนการบริหารองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ” พบว่า การนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในองค์การจนเกิดความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ของ องค์การ การบริหารองค์การด้วยการบูรณาการเชิงพุทธ ประกอบด้วย หลักธรรมทางการ บริหารสัปปุริสธรรม 7 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อิทธิบาท 4 และหลักธรรมาภิบาล และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสิตา เกิดผลประสพศักดิ์ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง “แบบจำลอง การบริหารเชิงพุทธบูรณาการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น” พบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้เป็นแนวทางหลักในการบริหารงานเชิงบูรณาการ และ มีหลักพรหมวิหาร 4 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักทิวฐิธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 เป็นส่วนประกอบ เพื่อให้การบริหารงาน เชิงบูรณาการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จ แบบจำลองการบริหารเชิง พุทธบูรณาการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น มีการใช้

เทคนิคการสร้างบูรณาการ 3 ประการ (3C) ได้แก่ ร่วมมือ (Coordination) ประสาน (Co-operation) และสอดคล้อง (Consistency) โดยทุกภาคส่วนใช้หลักอิทธิบาทตามหลักการบริหารงานเชิงพุทธบูรณาการเพื่อให้การบริหารงานท้องถิ่นประสบความสำเร็จ ซึ่งการใช้หลักพุทธธรรมดังกล่าว ทำให้การบริหารเชิงพุทธบูรณาการของท้องถิ่นมีความเป็นเอกภาพ เข้มแข็งและยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน” นี้ได้องค์ความรู้ใหม่ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

1. ด้านการวางแผน จัดให้มีการประชุมวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความยินดีและเต็มใจ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และภารกิจการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ รวมถึงมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น เมื่อการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายก็เกิดความพอใจ รู้สึกดีที่การปฏิบัติงานสำเร็จ

2. ด้านการจัดองค์การ จัดทำโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ จัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและเป็นธรรม ดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรและมีรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

3. ด้านการบังคับบัญชา มีโครงสร้างการบริหารสายบังคับบัญชาการสั่งการที่ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมาย มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา การพัฒนาบุคลากรเพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานและให้ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจกับพนักงานในการปฏิบัติงาน

4. ด้านการประสานงาน มีขั้นตอนและวิธีการประสานงานภายในอย่างชัดเจน มีการประสานความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนเป็นประจำด้วยความปรารถนาดี ด้วยความเพียรและให้คำปรึกษาแนะนำร่วมกับบุคคลในชุมชนและหน่วยงานอื่นเป็นประจำ

5. ด้านการควบคุม มีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นประจำและมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานในการให้บริการกับประชาชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีนโยบายส่งเสริมในการนำเอาหลักของอิทธิบาท 4 หรือหลักพุทธธรรมอื่น มาบูรณาการใช้กับการบริหารงาน โดยมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

2) ควรมีการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างการรับรู้และปลูกฝังจิตสำนึกในการปฏิบัติงานเพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

2) ควรมุ่งเน้นและพัฒนาการปฏิบัติงานแบบบูรณาการตามกระบวนการของหลักอิทธิบาท 4 ในทุกกระบวนการขององค์กร เพื่อเกิดประโยชน์กับองค์กรและสังคม

3) ควรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนำหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องในองค์กร เพื่อนำ ไปบูรณาการและประยุกต์ใช้รักษาความเป็นแบบอย่างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัย การบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกัน เพื่อนำผลไปใช้ในการบริหารองค์กรต่อไป

2) การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารจัดการตามพุทธธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลतालुम อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เพื่อนำผล การศึกษาและข้อเสนอแนะมาวางแผนการบริหารงานขององค์กร

3) การศึกษาวิจัยแรงจูงใจของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- ธีรวิทย์ ทองนอก. (2561). *การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี* (ดุขฎิณิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิณิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- ปกรณ มหากันธา. (2556). *รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิณิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- ปฐม มณีโรจน์. (2554). *สาธารณคดี ภาครัฐในมุมมองนักกฎหมายการเมืองและการบริหาร*. กรุงเทพฯ : สุภาภรณ์การพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2545). *ธรรมานุญชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 46). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2537). *ราชกิจจานุเบกษา 111, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537*. ทำเนียบรัฐบาล : กรุงเทพฯ.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2457). *ราชกิจจานุเบกษา 13, พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475*. กรุงเทพฯ : ทำเนียบรัฐบาล.
- วาสิตา เกิดผลประสพศักดิ์. (2557). *แบบจำลองการบริหารเชิงพุทธบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิณิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลतालुम. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561 – 2565*. สืบค้น 7 มิถุนายน 2564, จาก <http://www.tanchoom.go.th/>
- เอเจอร์ แซม. (2554). *ธรรมาภิบาลการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : น้ำฝน.